

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
"Екологічна етика"

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин – 90; змістовних модулів - 1
Семестр, Рік	V семестр, 3 рік
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Красеха Єрофей Никифорович; доктор біологічних наук, професор кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Контактний телефон	0963708480
E-mail:	erkraseha@gmail.com
Робоче місце	Кабінет біогеографії і географії ґрунтів, кім.103
Консультації	очні консультації: середа з 14.00-15.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:

e-mail: erkraseha@gmail.com

телефон: 0963708480

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни є сутність відносин Людини і Природи, які в той же час визначають відношення людини до самого себе – протиставлення себе оточуючому середовищу або включення до нього.

Пререквізити курсу: дисципліна належить до вибіркових та базується на знаннях з курсів «Біогеографія з основами екології», «Основи геоєкології та сталого розвитку», «Фізична географія материків і океанів», «Ландшафтознавство з основами ландшафтного планування», «Основи гідрології та менеджмент водних ресурсів», «Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів». Є підґрунтям вивчення навчальних дисциплін «Економіка природокористування», «Управління ґрунтово-земельними ресурсами».

Мета курсу – формування у студентів системи морально-етичних відносин з живими організмами як повноцінними партнерами, а також з навколишнім середовищем в цілому, всіма компонентами біосфери.

Завдання курсу – сформувати у студентів сучасне уявлення про основні підходи, принципи, напрямки екологічної (біосферної) етики; систему моральних цінностей і ціннісних орієнтацій, що лежать в основі ековідповідного поведіння; сформувати активну суспільну позицію й почуття персональної відповідальності відносно Природи.

Очікувані результати. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні етапи історії екоетичної думки;
- основні тенденції розвитку екоетичної думки;
- специфіку осмислення сутності моралі й обґрунтування моральних цінностей в екологічній етиці;

- принципи і імперативи екологічної етики;

- концепцію дикої природи як радикального напрямку екологічної етики;

вміти:

- володіти категоріальним (понятійним) апаратом екологічної етики;

- володіти прийомами порівняльного аналізу різних світоглядних позицій;

- уміти встановлювати зв'язок між етичними концепціями й відповідними життєвими (практичними, поведінковими) позиціями;
- застосовувати набуті знання при дослідженні екоетичних проблем збереження всього живого і біосфери в цілому.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.) та практичних занять (16 год.), організації самостійної роботи студентів (54 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовний модуль 1. Екологічна етика як філософія відносин людини і природи.

Тема 1. «Екологічна етика» як наука та навчальна дисципліна. Взаємозв'язок «Екологічної етики» з іншими навчальними дисциплінами. Етика як філософська дисципліна.

Тема 2. Історія, розвиток екологічної етики

Тема 3. Конституційні та правові засади екологічної етики. Кодекс екологічної етики (Хартія Землі). Принципи і правила етичного ставлення до природи

Тема 4. Екологічна етика: основні підходи й принципи.

Тема 5. Права живої та неживої природи

Тема 6. Життя як вища моральна цінність.

Тема 7. Люди і тварини: історія взаємин.

Тема 8. Люди і тварини: етика відносин.

Тема 9. Основи етичного відношення до рослин.

Тема 10. Етика Дикої Природи як радикального напрямку екологічної етики.

Рекомендована література

Базова:

- 1) Аболіна Т. Г., Нападиста В. Г., Рихліцька О. Д. та ін. Прикладна етика. Навч. посібник Київ: «Центр учбової літератури», 2012. 392 с.
- 2) Борейко В. Є., Подобайло А. В. Екологічна етика. Навч. посібник. Київ, Фітосоціоцентр, 2004. 166 с.
- 3) Борейко В. Є., Шуміло О. М., Шеховцов В. В., Шуміло О. О. Екологічна етика: навчальний посібник. Харків: Право, 2015. 304 с.
- 4) Єрмоленко А. М. Соціальна етика та екологія. Гідність людини - шанування природи. Київ: Лібра, 2010. 416 с.
- 5) Козуля Т. В. Процеси екологічного регулювання. Концепція корпоративної екологічної системи. Харків, 2010. 587 с.
- 6) Корабльова А. І. Екологія: взаємини людини і природи: навч. посіб. Дніпропетровськ: Поліграфіст, 2003. 364 с.
- 7) Кравченко С. М., Костицький М. В. Екологічна етика і психологія людини. Львів: Світ, 1991. 104 с.
- 8) Красеха Є. Н. Вступ до екологічної етики: навч. посібн. Одеса : Астропринт, 2016. 352 с.
- 9) Крисаченко В. С. Екологічна культура: теорія і практика: Навч. посібник. Київ: Заповіт, 1996. 352 с.
- 10) Марушевський Г. Б. Етика збалансованого розвитку. Київ: Центр еколог. освіти та інформації, 2008. 440 с.

Допоміжна література:

- 1) Борейко В. Є. Захист природно-історичних святинь. Київ: Київ. еколого-культ. центр, 2003. 135 с.
- 2) Гардашук Т. Екоосвіта як відповідь на виклики сучасності. *Сучасність*. 2007. № 11. С. 148-156.
- 3) Голубець М. А. Екологічний потенціал наземних екосистем. Львів: Поллі, 2005. 179 с
- 4) Калуга В. Ф. Екологія свідомості. Київ: Міленіум, 2010. 154 с.
- 5) Кисельов М. М., Деркач В. Л., Толстоухов А. В. Концептуальні виміри екологічної свідомості. Київ: Парапан, 2003. 175 с.
- 6) Кисельов М. М., Канак Ф. М. Національне буття серед екологічних реалій. Київ: Тандем, 2000. 320 с.
- 7) Концепції сучасного природокористування: навч. посіб./уклад. І. В. Кібеч. Чернівці, 2009. 71 с.
- 8) Красеха Є. Н. Еколого-етичні аспекти землекористування. *Генеza, географія та екологія ґрунтів: Зб.наук.праць*. Львів: ВЦ ЛНУ, 2015. С. 111-117.
- 9) Красеха Є. Н. Біогеографія з основами екології: навч. посіб. для студ. геогр. спец. ОНУ імені І. І. Мечникова. Одеса: Астропринт, 2012. 569 с.
- 10) Крисаченко В. С. Екологічна культура: теорія і практика: Навч. посібник. Київ: Заповіт, 1996. 352 с.
- 11) Маєр-Абіх Клаус Міхаель. Повстання на захист природи. Від докiлля до спiльносвiту. Київ: Лiбра, 2004. 196 с.
- 12) Марушевський Г. Б. Етика збалансованого розвитку. Київ, 2008. 440 с.
- 13) Матвійчук А. В. Екологічне знання та стиль мислення сучасної науки. Монографія. Рівне: «Лiста-М». 2002. 147 с.
- 14) Некос В. Ю. Людина і докiлля: проблеми неоекологiї. Харків, 2005. 86 с.
- 15) Рихліцька О. Д. Екологічна етика: проблема цiнностей. *Вiсник Житомирського державного унiверситету імені Івана Франка*. 2011. № 2 (80). С. 23-27.
- 16) Савельєв В. П. Етика: навч. посіб. Львів, 2007. 256 с.
- 17) Соціально-психологічні засади становлення екологічно орієнтованого способу життя особистості / Ю. М. Швалб, О. Л. Вернік, О. О. Вовчик-Блакитна, О. В. Рудоміно-Дусятська [та ін.]; за ред. Ю. М. Швалба. Київ: Педагогічна думка, 2015. 216 с.
- 18) Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики. Житомир: Вид-во ЖДУ ім.І. Франка, 2014. 416с.
- 19) Юрченко Л. І. Екологічна культура в контексті екологічної безпеки. Київ: Вид. ПАРАПАН, 2008. 296 с.
- 20) Яковенко Т. Принцип відповідальності як еко-етичний імператив сталого розвитку *Наука. Релігія. Суспільство*. 2010. №4. С. 102-106.

Інформаційні ресурси

- 1) Бібліотека Одеського національного університету імені Іллі Мечникова - <http://lib.onu.edu.ua>
- 2) Кисельов М. М. Біологічна етика в системі практичної філософії [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/bioetica/Kiselev.htm>
- 3) Лебідь Є. О. Етичні проблеми науки і техніки: навч. посіб. [Електронний ресурс]. Суми: Сумський державний університет, 2016. 185 с. – Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.Ua/bitstream/123456789/44668/1/lebid%27.pdf>
- 4) Одеська національна наукова бібліотека - <http://odnb.odessa.ua>
- 5) Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. С. Грушевського - <http://biblioteka.od.ua>
- 6) Сидоренко Л. І. Сучасна екологія: наукові, етичні та філософські ракурси [Електронний ресурс] / Л. І. Сидоренко - Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Cidorenko/Cid-ekol.html>

ОЦІНЮВАННЯ

Загальна максимальна кількість балів – 100, в тому числі:

Поточний контроль та періодичний контроль											Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота	100
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	20	

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. Залік складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для заліку (60) допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота студентів.

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: поточні контрольні роботи, підсумковий письмовий контроль здійснюються в аудиторії. У разі відсутності або низького результату усі роботи перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації (середа, 14.00 – 15.00). Всі індивідуальні самостійні завдання мають бути здані і захищені не пізніше дня напередодні підсумкового контролю. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається із дозволу деканату факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії на передостанньому тижні. У разі відсутності або низького результату підсумковий письмовий контроль перескладається одноразово на останньому тижні в день планової консультації (середа 14.00-15.00).

Політика щодо академічної доброчесності: неприпустимі списування, студент повинен вільно володіти матеріалом.

Політика щодо відвідування та запізень: студент не повинен пропускати лабораторні заняття, про відсутність з поважних причин треба заздалегідь інформувати викладача, запізнення не бажані.

Мобільні пристрої: недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки лабораторних завдань в процесі заняття

Поведінка в аудиторії: творча, ділова, доброзичлива атмосфера.